

[Svend Haugaard.]

før var positive? Også blandt tvangens varmeste tilhængere er der jo fortalere for, at ansvaret skal vokse og vil vokse med udvidet medbestemmelsesret, og også fortalere for, at ungdommen skal have langt større indflydelse. Det forekommer mig at være noget ulogisk, at man så i denne sag her lægger så stærk vægt på tvang i en tid, hvor frivillighed ser ud til at kunne bringe tallet til tops; blot den får den passende tid. Tvang er da ikke noget formål i sig selv.

Jeg må erkende, at der kunne være værre ting i punkt 8, end der er, fordi det ligger sådan, at der er andre formildende omstændigheder. Der er valgmuligheder med efterskole, ungdomsskole osv. samt dette sabbatår og en eventuel dispensationsmulighed, og det er formildende omstændigheder. Men på den anden side gør det tvangen mindre effektiv. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge ministeren: hvad vil man gøre mod den, der efter pauseåret med hænder og fødder sætter sig imod at komme tilbage igen? Vil man tvangsindlægge ham? Og hvordan hvis én skulle finde på at hævde, at vi her i landet ikke har skolepligt, men kun undervisningspligt — jeg formoder, at ministeren er enig heri — og derfor mener, at han kan klare sig med brevskele, aften-skole og lignende skoleformer? Vil man kræve prøve af en sådan, og hvis vedkommende dumper til denne prøve, hvad så? Og hvordan med skulkerne? Deres tal vil stige. Skal de alle tvangsindlægges i en eller anden form for observationskoloni som adfærdsvanskelige?

Jeg tror ikke, at de, man med frivillighed ikke er i stand til at få tag i, kan klares under tvang. De utæmmelige vil man være nødt til at lade løbe, og det bliver nok mest efter det lovlige friår; de skikkelige kan man klare uden tvang, når man får den passende tid. Men hvilket formål har det da at ødelægge elevernes medansvar og lærernes inspiration?

Min konklusion bliver da: jeg er enig i, at vi skal have en god skole, herunder også en udvidet skole, og derfor skal denne skole gøres spændende og givende, så man får lyst til at fortsætte, ikke blot i den normale skoletid, men også får lyst til at lære efter skoletid. Men jeg er helt uenig i,

at tvang er et godt middel til at nå dette eftertragede mål.

P. E. Eriksen: Dette forslag til folketingsbeslutning om en reform af de grundlæggende skoleuddannelser omfatter som nævnt 9 punkter. Jeg kan være enig med hr. Holger Hansen i mange af de betragtninger, han har fremsat, og de tanker, der ligger deri.

Jeg vil gerne fremhæve enkelte af disse punkter. Punkt 2 taler om visse centrale fag differentieret efter elevens interesser og øvrige forudsætninger. Jeg vil også gerne gøre opmærksom på punkt 4. I dette punkt ligger tilbuddet om det 10-årige uddannelsesforløb. Jeg forstår godt, at det ikke er tanken, at det 10. skoleår skal gøres obligatorisk — det er jo det 8. og det 9. skoleår, man tænker på i den forbindelse — men jeg er opmærksom på det 10-årige uddannelsesforløb.

En anden ting, som man også har været inde på, er spørgsmålet om punkt 6, hjælpen til elever med adfærdsproblemer, med psykiske afvigelser. Jeg vil gerne gøre opmærksom på og understrege den kontakt, som jeg mener, der skal være mellem hjemmene, der har sådanne børn, og behandlingshjem og hospitalsafdelinger, og betydningen af den nære forbindelse mellem disse og folkeskolen. Jeg tror, at man på det kommunale område, ude i amterne, må tage opgaven op, koordinere og samle det, man skal have med i billedet. Jeg føler, det er vigtigt, at vi er opmærksomme på de problemer, der ligger deri, og på dette punkt vil jeg da gerne sige tak til undervisningsministeren for de tanker, der ligger på disse områder.

Men der er jo et punkt 8. Da vi sidst her i folketinget diskuterede undervisningspligten, understregede jeg en del af venstres folketingsgruppes opfattelse, at det ikke er rimeligt, at man tvinger de sidste, jeg må nok godt sige få procent til at fortsætte deres skolegang, hvis de ikke har lyst til det. Dermed er ikke sagt, at vi ikke ønsker en god uddannelse. Tværtimod, jeg vil gerne understrege, at vi er interesseret i, at der investeres i ungdommens, i barnets uddannelse, fordi vi derigennem er med til at investere i fremtiden. Men det skal være frie muligheder for den enkelte. Enhver skal sikres de muligheder, som svarer til vedkommendes evner og interesser. Uddannelses-